Bu durumda, Altıncı ve Onüçüncü Dairelerin görevlerine ilişkin bulunan uyuşmazlığın her iki dava dairesinin birlikte yapacakları toplantıda çözümlenmesi gerektiğine, karar gereğinin yerine getirilmesi için dosyanın Altıncı Daireye gönderilmesine 01/07/2020 tarihinde oyçokluğu ile karar verildi.

T.C.
D A N I Ş T A Y
Başkanlar Kurulu
Esas No : 2020/83
Karar No : 2020/113

Anahtar Kelimeler : -Değerli Konut Vergisi,
-Konut Değer Tespiti,
-Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü

Özeti : Davacıların maliki olduğu İstanbul ilinde bulunan taşınmaz için değerli konut vergisine esas olmak üzere Tapu Kadastro Genel Müdürlüğünce vergi değeri belirlenmesine ilişkin işlemin ve bu işleme karşı yapılan itirazın zımnen reddine dair işlemin iptali istemiyle Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne karşı açılan davada, Ankara 7. Vergi Mahkemesi, Ankara 8. İdare Mahkemesi ve İstanbul 2. İdare Mahkemesi arasında çıkan görev ve yetki uyuşmazlığında, uyuşmazlığın görevli ve yetkili İstanbul Vergi Mahkemesince çözümlenmesi gerektiği hakkında.

GÖREVLİ VE YETKİLİ YARGI YERİNİN BELİRLENMESİ KARARI

… ve … vekili Av. … tarafından Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne karşı açılan davada, Ankara 7. Vergi Mahkemesi, Ankara 8. İdare Mahkemesi ve İstanbul 2. İdare Mahkemesi arasında çıkan görev ve yetki uyuşmazlığına ilişkin dosya, 2575 sayılı Danıştay Kanunu'nun 52. maddesinin 1/f bendi ile 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 43. maddesinin 1/b bendi uyarınca incelendi.

Gereği görüşülüp düşünüldü :

Danıştay Başkanvekili …, … Daire Başkanı …, … Daire Başkanı … ve … Daire Başkan Vekili …'nun, "Uyuşmazlık konusu olayda, değerli konut vergisine esas olmak üzere Tapu Kadastro Genel Müdürlüğünce

yapılan konut değer tespiti işleminin dava konusu edildiği, henüz tarh ve tahakkuk ettirilen bir verginin bulunmadığı anlaşıldığından, 2577 sayılı Kanun'un vergi uyuşmazlıklarında yetkiyi belirleyen 37. maddesinin (d) bendinde yer alan "diğer uyuşmazlıklarda dava konusu işlemi yapan dairenin bulunduğu yerdeki vergi mahkemesi"nin yetkili olduğuna dair düzenleme uyarınca bu davanın görev ve çözümünde işlemi yapan Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün bulunduğu yerdeki Ankara Vergi Mahkemesi görevli ve yetkilidir." yolundaki ayrışık oylarına karşı,

Dava, davacıların maliki olduğu İstanbul ilinde bulunan taşınmaz için değerli konut vergisine esas olmak üzere Tapu Kadastro Genel Müdürlüğünce vergi değeri belirlenmesine ilişkin işlemin ve bu işleme karşı yapılan itirazın zımnen reddine dair işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun'un idare mahkemelerinin görevlerini belirleyen 5. maddesinde, idare mahkemelerinin, vergi mahkemelerinin görevine giren davalarla ilk derecede Danıştayda çözümlenecek olanlar dışındaki iptal davalarını, tam yargı davalarını ve tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan idarî sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davaları çözümleyeceği; vergi mahkemelerinin görevlerini belirleyen 6. maddesinde de, vergi mahkemelerinin, genel bütçeye, il özel idareleri, belediye ve köylere ait vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezaları ile tarifelere ilişkin davaları ve bu konularda 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un uygulanmasına ilişkin davaları çözümleyeceği hükme bağlanmıştır.

2577 sayılı Kanun'un vergi uyuşmazlıklarında yetkiyi belirleyen 37. maddesinde "Bu Kanuna göre vergi uyuşmazlıklarında yetkili mahkeme:

a) Uyuşmazlık konusu vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümleri tarh ve tahakkuk ettiren, zam ve cezaları kesen,

b) Gümrük Kanununa göre alınması gereken vergilerle Vergi Usul Kanunu gereğince şikayet yoluyla vergi düzeltme taleplerinin reddine dair işlemlerde; vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümleri tarh ve tahakkuk ettiren,

c) Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun uygulamasında ödeme emrini düzenleyen,

d) Diğer uyuşmazlıklarda dava konusu işlemi yapan dairenin bulunduğu yerdeki vergi mahkemesidir." hükmü yer almaktadır.

07/12/2019 tarih ve 30971 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 7194 sayılı Dijital Hizmet Vergisi ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 30-37. maddeleri arasında yapılan düzenlemelerle 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 42 ila 49. maddeleri arasına "Değerli Konut Vergisi" başlığı altında yeni bir vergi türü ihdas edilmiş olup, 42. maddede değeri 5.000.000-TL ve üzeri olan mesken nitelikli taşınmazların değerli konut vergisine tabi olacağı, olay tarihinde yürürlükte bulunan 43. maddesinde değerli konut vergisinin belirlenmesine esas alınacak vergi değerinin Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü tarafından belirleneceği, 47. maddede ise mükellef tarafından, mesken nitelikli taşınmaza ilişkin değerin, buna ait vesikalarla, mesken nitelikli taşınmazın bulunduğu yerdeki Gelir İdaresi Başkanlığına bağlı yetkili vergi dairesine, mesken nitelikli taşınmazın değerinin 42. maddede belirtilen tutarı aştığı (bu tutar dâhil) yılı takip eden yılın Şubat ayının 20. günü sonuna kadar beyanname ile beyan edileceği, verginin yetkili vergi dairesince yıllık olarak tarh ve tahakkuk olunacağı düzenlemelerine yer verilmiştir.

Olayda, davacıların maliki olduğu İstanbul ilinde bulunan taşınmazla ilgili 1319 sayılı Kanun'da yer alan değerli konut vergisi hükümleri kapsamında konut değer tespiti işlemi yapıldığı, bu işlemin iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı, anılan Kanun'un işlem tarihinde yürürlükte bulunan 43. maddesine göre Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü tarafından belirlenen bu değerin, genel bütçeye ait bir vergi olan değerli konut vergisinin mükellefiyetinin ve matrahının saptanması amacıyla tespit edildiği, bu nedenle uyuşmazlığın değerli konut vergisine ilişkin olduğu anlaşıldığından, davanın vergi mahkemelerinde görülmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Öte yandan, uyuşmazlığa konu taşınmazın bulunduğu yerin İstanbul il sınırları dahilinde bulunması ve bu taşınmaz nedeniyle alınması gerekecek olan değerli konut vergisinin de 1319 sayılı Kanun'un 47. maddesi gereği taşınmazın bulunduğu yer vergi dairesince tarh ve tahakkuk ettirilecek olması karşısında; 2576 sayılı Kanun'un 37. maddesinin (a) bendi uyarınca, bu davanın çözümüne ilişkin olarak taşınmazın bulunduğu yer olan İstanbul Vergi Mahkemesinin yetkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bu durumda, uyuşmazlığın görevli ve yetkili İstanbul Vergi Mahkemesinde çözümlenmesi gerektiğine, dosyanın bu Mahkemeye gönderilmesine, kararın ilgili mahkemelere bildirilmesine ve taraflara tebliğine 01/07/2020 tarihinde oyçokluğu ile karar verildi.

T.C.
D A N I Ş T A Y
BAŞKANLAR KURULU
Esas No : 2024/8
Karar No : 2024/39

Anahtar Kelimeler : -Emniyet Amiri,
-Kamu Görevinden İhraç,
-Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonu Kararı,
-Asgari Geçim İndirimi,
-Geçmişe Dönük Maaş Ödemesi,
-193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu

Özeti : Safranbolu İlçe Emniyet Müdürlüğünde emniyet amiri olarak görev yapmakta iken 672 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kamu görevinden ihraç edilen, ancak Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonu kararı üzerine göreve iade edilerek İstanbul Valiliği emrinde yeniden göreve başlayan davacı tarafından, görevde olmadığı döneme ilişkin parasal hakları ödenirken asgari geçim indirimi uygulanmadığından bahisle yoksun kaldığı asgari geçim indirimi tutarının yasal faizi ile birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle Safranbolu Kaymakamlığına karşı açılan davada, uyuşmazlığın görevli ve yetkili Zonguldak Vergi Mahkemesince çözümlenmesi gerektiği hakkında.

GÖREVLİ VE YETKİLİ YARGI YERİNİN BELİRLENMESİ KARARI

… vekili Av. … tarafından Safranbolu Kaymakamlığına karşı açılan davada, Zonguldak Vergi Mahkemesi, Kastamonu İdare Mahkemesi, İstanbul 3. İdare Mahkemesi ve İstanbul 5. Vergi Mahkemesi arasında çıkan görev ve yetki uyuşmazlığına ilişkin dosya 2575 sayılı Danıştay Kanunu'nun 52. maddesinin 1/f bendi ile 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 43. maddesinin 1/b bendi uyarınca incelendi.

Gereği Görüşülüp Düşünüldü :

Dava, Safranbolu İlçe Emniyet Müdürlüğünde emniyet amiri olarak görev yapmakta iken 672 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kamu

görevinden ihraç edilen, ancak Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonu kararı üzerine göreve iade edilerek İstanbul Valiliği emrinde yeniden göreve başlayan davacı tarafından, görevde olmadığı döneme ilişkin parasal hakları ödenirken asgari geçim indirimi uygulanmadığından bahisle yoksun kaldığı asgari geçim indirimi tutarının yasal faizi ile birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun'un idare mahkemelerinin görevlerini belirleyen 5. maddesinde, idare mahkemelerinin, vergi mahkemelerinin görevine giren davalarla ilk derecede Danıştayda çözümlenecek olanlar dışındaki iptal davalarını, tam yargı davalarını ve tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan idarî sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davaları çözümleyeceği; vergi mahkemelerinin görevlerini belirleyen 6. maddesinde de, vergi mahkemelerinin, genel bütçeye, il özel idareleri, belediye ve köylere ait vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezaları ile tarifelere ilişkin davaları ve bu konularda 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un uygulanmasına ilişkin davaları çözümleyeceği hükme bağlanmıştır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 37. maddesinde, vergi uyuşmazlıklarında yetkili mahkemenin: a)Uyuşmazlık konusu vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümleri tarh ve tahakkuk ettiren, zam ve cezaları kesen; b)Gümrük Kanununa göre alınması gereken vergilerle Vergi Usul Kanunu gereğince şikayet yoluyla vergi düzeltme taleplerinin reddine ilişkin işlemlerde; vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümleri tarh ve tahakkuk ettiren; c)Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun uygulanmasında, ödeme emrini düzenleyen; d)Diğer uyuşmazlıklarda dava konusu işlemi yapan dairenin bulunduğu yerdeki vergi mahkemesi olduğu düzenlenmiştir.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun "Asgarî geçim indirimi" başlıklı mülga 32. maddesinde, ücretin gerçek usûlde vergilendirilmesinde asgarî geçim indirimi uygulanacağı; asgarî geçim indiriminin; ücretin elde edildiği takvim yılı başında geçerli olan ve sanayi kesiminde çalışan 16 yaşından büyük işçiler için uygulanan asgarî ücretin yıllık brüt tutarının; mükellefin kendisi için %50'si, çalışmayan ve herhangi bir geliri olmayan eşi için %10'u, çocukların her biri için ayrı ayrı olmak üzere; ilk iki çocuk için %7,5, üçüncü çocuk için %10, diğer çocuklar için %5'i olduğu; gelirin kısmî

döneme ait olması halinde, ay kesirleri tam ay sayılmak suretiyle bu süreye isabet eden indirim tutarlarının esas alınacağı; asgarî geçim indiriminin, bu fıkraya göre belirlenen tutar ile 103. maddesindeki gelir vergisi tarifesinin birinci gelir dilimine uygulanan oranın çarpılmasıyla bulunan tutarın, hesaplanan vergiden mahsup edilmesi suretiyle uygulanacağı, mahsup edilecek kısmın fazla olması halinde iade yapılmayacağı düzenlenmiştir.

Olayda; Safranbolu İlçe Emniyet Müdürlüğü emrinde emniyet amiri olarak çalışmakta iken kamu görevinden ihraç edilen davacının, Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonu kararı ile görevine iade edildiği, davacı tarafından açıkta geçirdiği dönem için tarafına yapılan maaş ödemesinin hesabında asgari geçim indirimi uygulanmadığından bahisle ödenmeyen asgari geçim indiriminin iadesi istemiyle Safranbolu Vergi Dairesi Müdürlüğüne başvurulduğu, talebin Vergi Dairesince reddedildiği, Gelir İdaresi Başkanlığına yapılan şikayet başvurusunun da reddi üzerine bakılmakta olan davanın açıldığı; uyuşmazlığın, davacıya yapılan geçmişe dönük maaş ödemesinin vergilendirilmesinde, 193 sayılı Kanun'un mülga 32. maddesinde düzenlenen asgari geçim indiriminin uygulanıp uygulanmayacağı hususundan kaynaklandığı ve vergi mahkemelerinde görülmesi gerektiği anlaşılmıştır.

Öte yandan uyuşmazlığı çözümlemekle yetkili mahkeme, 2577 sayılı Kanun'un 37. maddesi uyarınca, şikayet yoluyla vergi düzeltme talebinin reddine ilişkin dava konusu işlemde; vergiyi tarh ve tahakkuk ettiren Safranbolu Vergi Dairesi Müdürlüğünün yargı yetkisi yönünden bağlı bulunduğu Zonguldak Vergi Mahkemesidir.

Bu durumda, uyuşmazlığın görevli ve yetkili Zonguldak Vergi Mahkemesinde çözümlenmesi gerektiğine, dosyanın bu Mahkemeye gönderilmesine, kararın ilgili mahkemelere bildirilmesine ve taraflara tebliğine 26/01/2024 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

Danıştay 9. D., E. 2022/199 K. 2023/3601 T. 12.10.2023

T.C. Danıştay Başkanlığı - 9. Daire
Esas No.: 2022/199
Karar No.: 2023/3601
Karar tarihi: 12.10.2023
Belgeyi Lexpera'da Görüntüle

T.C.

D A N I Ş T A Y

DOKUZUNCU DAİRE

Esas No : 2022/199

Karar No : 2023/3601

TEMYİZ EDEN (DAVACI) : …

VEKİLİ : Av. …

KARŞI TARAF (DAVALI) : … Büyükşehir Belediye Başkanlığı

VEKİLİ : Av. …

İSTEMİN KONUSU : … Bölge İdare Mahkemesi ... Vergi Dava Dairesinin … tarih ve E:…, K:… sayılı kararının, temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ:

Dava konusu istem: Davacı tarafından, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nın … tarih ve … sayılı kararı ile kabul edilen 2018 yılı ücret tarifesinin 41. Planlama Müdürlüğü başlığı altında yer alan plan değişikliğine ilişkin teknik ücreti ile ödenen 250.000,00-TL tutarındaki plan değişikliği teknik inceleme ücretinin iadesi istemiyle yapılan düzeltme-şikayet başvurularının reddine dair … tarih ve … sayılı, … tarih ve … sayılı işlemlerin iptali ile ödenen tutarın yasal faiziyle iadesi istemine ilişkindir.

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti: ... Vergi Mahkemesinin … tarih ve E:…, K:… sayılı kararıyla; … Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nın … tarih ve … sayılı kararı ile kabul edilen 2018 yılı ücret tarifesinde belirlenen plan değişikliği teknik ücretine karşı daha önce dava açıldığı ve ... Vergi Mahkemesi'nin … tarih ve E:…, K:… sayılı kararıyla davanın kısmen reddine, kısmen kabulüne, işlemin "2. İmar Planı-Plan Değişikliği Teklifi Teknik İnceleme Ücreti" bölümünün iptaline karar verildiğinden, işbu davada … tarih ve … sayılı karar ile kabul edilen 2018 yılı ücret tarifesinde belirlenen plan değişikliği teknik ücreti işlemi yönünden hukuki inceleme yapılmasına imkan bulunmadığından bu kısım yönünden davanın incelenmeksizin reddi gerektiği, düzeltme-şikayet başvurularının reddine ilişkin işlemlerin iptali ve tahsil edilen teknik inceleme ücretinin yasal faizi ile birlikte iadesi istemine … kısım yönünden, olayda, davacı tarafından yapılan, İstanbul İli, Çatalca İlçesi, … Mahallesi, … ada, .. ve … parsellere ilişkin 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Plan değişikliği teklifi nedeniyle 250.000,00-TL tutarında teknik inceleme ücreti adı altında davacıdan ücret alındığı, ancak , 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 97. maddesi uyarınca ilgili idarece ücret talep edilebilmesi için, ilgilisince

bir talebin bulunması ve idarenin talep üzerine yürüttüğü hizmetin, asli görevleri arasında bulunmayan bir hizmet olması gerektiği, imar planı değişikliklerinin de belediyelerin asli görevleri arasında olduğu anlaşıldığından düzeltme- şikayet başvurularının reddine ilişkin işlemlerde hukuka uygunluk bulunmadığı gerekçesiyle, davanın kısmen incelenmeksizin reddine, kısmen kabulüne, dava konusu düzeltme-şikayet başvurularının reddine ilişkin işlemlerin iptaline, ödenen tutarın tahsil tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile davacıya iadesine karar verilmiştir.

Bölge İdare Mahkemesi kararının özeti: 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 97. maddesi uyarınca davalı idarece yapılan ücret tahsilatının "vergi ve benzeri mali yükümlülük" olması nedeniyle 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 1. maddesi uyarınca düzeltme-şikayet kapsamında değerlendirilemeyeceğinden, iadesi istenilen ücrete ilişkin tahsilatın düzeltme-şikayet kapsamında incelenmesi suretiyle, bu kısım yönünden davanın kabulü yolunda verilen Mahkeme kararında hukuka uygunluk bulunmadığı gerekçesiyle davalı idarenin istinaf başvurusunun kabulüne, Vergi Mahkemesi kararının kaldırılmasına, davanın reddine karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI:Taraflarınca ödenen 250.000,00-TL tutarındaki teknik inceleme ücretinin dayanağı olan İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nın … tarih ve … sayılı kararı ile kabul edilen 2018 yılı ücret tarifesinin alan plan değişikliğine ilişkin teknik ücretine ilişkin kısmının iptal edilmiş olduğu, beden haksız olarak tahsil edilmiş olduğu iddiasıyla kararın bozulması istenilmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI: Yasal dayanaktan yoksun olan temyiz isteminin reddi gerektiği yolundadır.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ …'İN DÜŞÜNCESİ: Temyiz isteminin reddi ile usul ve yasaya uygun olan Bölge İdare Mahkemesi kararının onanması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Dokuzuncu Dairesince, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüşüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE:

MADDİ OLAY: Davacı tarafından, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nın … tarih ve … sayılı kararı ile kabul edilen 2018 yılı ücret tarifesinin 41. Planlama Müdürlüğü başlığı altında yer alan plan değişikliğine ilişkin teknik ücreti ile ödenen 250.000,00-TL tutarındaki plan değişikliği teknik inceleme ücretinin iadesi istemiyle yapılan düzeltme-şikayet başvurularının reddine dair … tarih ve … sayılı, … tarih ve … sayılı işlemlerin iptali ile ödenen tutarın yasal faiziyle iadesi istenilmektedir.

İLGİLİ MEVZUAT:

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 73. maddesinin 3. fıkrasında, "Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır." 4. fıkrasında, "Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muaflık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Cumhurbaşkanına verilebilir" hükmü bulunmaktadır.

2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun'un "İdare Mahkemelerinin görevleri" başlıklı 5. maddesinde, idare mahkemelerinin, vergi mahkemelerinin görevine giren davalar ile ilk derecede Danıştay'da çözümlenecek olanlar dışındaki: İptal

davalarını, tam yargı davalarını, tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan idarî sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davaları ve diğer kanunlarla verilen işleri çözümleyeceği, "Vergi Mahkemelerinin görevleri" başlıklı 6. maddesinde; vergi mahkemelerinin genel bütçeye ait vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezaları ile tarifelere ilişkin davaları ve bu konularda, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un uygulanmasına ilişkin davaları, çözümleyeceği belirtilmiştir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 97. maddesinde, belediyelerin bu Kanunda harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaya yetkili oldukları, belediyeye tekel olarak verilmiş işlerin kendi özel hükümlerine tabi olduğu düzenlenmiştir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 28. maddesinde, Belediye Kanunu ve diğer ilgili kanunların bu Kanun'a aykırı olmayan hükümlerinin büyükşehir belediyeleri hakkında da uygulanacağı ifade edilmiş, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Meclisin görev ve yetkileri" başlıklı 18. maddesinin f bendinde, kanunlarda vergi, resim, harç ve katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak tarifeleri belirlemek belediye meclisinin görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Vergi Mahkemesi kararının; ilgili meclis tarifesinin iptali istemine ilişkin olarak davanın incelenmeksizin reddine dair kısmı davacı tarafından istinaf başvurusunda bulunulmadığından kesinleşmiş olup uyuşmazlık; ödenen 250.000,00-TL tutarındaki plan değişikliği teknik inceleme ücretinin iadesi istemiyle yapılan düzeltme-şikayet başvurularının reddine dair … tarih ve … sayılı, … tarih ve … sayılı işlemlerin iptali ile ödenen tutarın yasal faiziyle iadesi istemine ilişkindir.

2576 sayılı Kanunda yer alan idari yargı düzeni içindeki görev ayrımına ait düzenlemelere göre idare mahkemeleri idari yargı düzeninde genel görevli mahkemeler olarak kabul edilmiş, vergi mahkemeleri ise yalnızca, genel bütçeye, il özel idareleri, belediye ve köylere ait vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezaları ile tarifelere ilişkin davaları ve bu konulardaki 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanunun uygulanmasına ilişkin davaları çözümlemekle görevli kılınmıştır. Dolayısıyla 2576 sayılı Kanun'un 6. maddesinde sınırları gösterilen ve vergi mahkemelerinin bu görev alanı dışında kalan idari davaların görüm ve çözümünde idare mahkemeleri görevlidir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 73. maddesi ile verginin yasallığı ilkesi benimsenerek, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin kanunla koyulacağı, değiştirileceği veya kaldırılacağı belirtilerek, verginin yasallığı ilkesi ile keyfi ve takdiri uygulamaları önleyecek ilkelerin kanunda yer alması zorunluluğu getirilmiş, bireylerin temel hak ve hürriyetleri devlete karşı korunmuştur. Bu kapsamda vergide yasallık ilkesi gereği vergiyi doğuran olayın, verginin konusunun, matrahının ve oranının kanun ile belirlenmesini gerektirmektedir. Ayrıca, verginin yasallığı ilkesi, verginin yanında, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükleri de kapsamaktadır.

Yukarıda anılan mevzuat hükümleri uyarınca, özel görevli olan vergi mahkemeleri belediyelere ait vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezaları ile tarifelere ilişkin davaları ve bu konulardaki 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanunun uygulanmasına ilişkin davaları çözümlemekle görevli olduğundan ve verginin yasallığı ilkesi uyarınca vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin sadece kanunla koyulabileceği, değiştirilebileceği veya kaldırılabileceği göz önüne

alındığında, öncelikle, davalı belediye tarafından belediye meclisince çıkartılan tarife esas alınarak tahakkuk ettirilen ücretin hukuki niteliğinin değerlendirilmesi suretiyle davanın çözümünde görevli mahkeme belirlenmelidir.

Dava konusu ücret, 2464 sayılı Kanun'un 97. maddesi ile belediyelere verilen yetkiye istinaden harç ve katılma payı yapılmayan konularda ilgililerin isteği üzerine belediyelerce sunulacak her türlü hizmetin karşılığı olup, belediye meclisince belirlenen tarife uyarınca alındığı hususları bir arada değerlendirildiğinde, Anayasanın 73. maddesinde yer alan verginin yasallığı ilkesi uyarınca "ücret" in vergi, resim, harç veya benzeri mali yüküm olarak nitelendirilemeyeceği, aksi durumda, belediye meclislerine verilen yetkinin “ücret” adı altında vergi, resim, harç veya benzeri mali yüküm tarifesi belirleme yetkisi olacağı, Anayasa'nın 87. maddesi uyarınca, kanun koyma, değiştirme ve kaldırma görev ve yetkisinin Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne ait olduğu ve yasama yetkisinin devredilmeyeceği, ayrıca, bir verginin kanunla konulmuş sayılabilmesi için yalnızca konusunun kanunla belirlenmesinin yeterli olmadığı, verginin konusundan başka matrahı, oranı veya miktarı, indirimleri, istisna ve muafiyetleri, tarh, tahakkuk ve tahsil usulleri ile yaptırımları, zaman aşımı vb. konuların da kanunla düzenlenmesinin zorunlu olduğu dikkate alındığında, belediye meclisi kararları ile çıkarılan tarifeler ile ilgili kişilere sunulan hizmetler karşılığında alınan ücretlerin, vergi, resim, harç veya benzeri mali yüküm olarak kabul edilemeyeceği sonucuna ulaşılmıştır.

Nitekim, 2464 sayılı Kanun'un 97. maddesinin, Anayasa'nın 73. maddesine aykırı olduğu gerekçesiyle iptali istemiyle yapılan başvuru üzerine verilen ve 14/05/2011 tarih ve 27934 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Anayasa Mahkemesi'nin 26/01/2011 tarih ve E:2009/42, K:2011/26 sayılı kararında, itiraza konu kuralda, belediyelere, 2464 sayılı Kanun’da harç veya katılma payı konusu yapılmamış olan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edilecek olan hizmetler için, belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret alma yetkisi verildiği, kural uyarınca, belediyeler tarafından yapılacak bir hizmetin ücret konusu yapılabilmesi için, o hizmetin harç veya katılım payına konu edilmemiş olması ve hizmetten yararlanacak kişilerin bizzat belediyeden bu hizmetin yapılmasını talep etmiş olmaları gerektiği, kuralın verdiği yetki çerçevesinde belediye meclislerince ücret tarifesine konu edilebilecek hizmetlerin, kişilerin tamamen kendi isteklerine ve tercihlerine bağlı olarak yararlanacakları hizmetler olduğu, verginin kanuniliği ilkesinin, takdire dayalı keyfî uygulamaları önleyecek sınırlamaların yasada yer almasını gerektirdiği ve vergi yükümlülüğüne ilişkin düzenlemelerin konulması, değiştirilmesi veya kaldırılmasının yasa ile yapılmasını zorunlu kıldığı, buna göre vergide, yükümlü, matrah, oran, tarh, tahakkuk, tahsil, uygulanacak yaptırımlar ve zamanaşımı gibi konuların yasayla düzenlenmesinin zorunlu olduğu belirtilerek, itiraz konusu kuralla belediye meclislerine verilenin, “ücret” adı altında vergi, resim, harç veya benzeri mali yüküm tarifesi belirleme yetkisi değil, ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri hizmetlerin karşılığı olarak ücret tarifesi belirleme yetkisi olduğu, belediyelere tekel olarak verilmemiş, kişilerin isteği üzerine sunulan hizmetler için bir tarifeye dayalı olarak istenilen “ücret”in vergi, resim, harç ve benzeri mali yüküm olarak nitelendirilmesinin mümkün olmadığı gerekçesiyle 97. maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın reddine karar vermiştir.

Yine, Anayasa Mahkemesi'nin 2015/10008 Başvuru Numaralı 04/04/2019 tarihli kararında, 26/01/2011 tarih ve E:2009/42, K:2011/26 sayılı karar alıntılanarak, 2464 sayılı Kanun'un 97. maddesi ile belediye meclislerine verilen ücret adı altında vergi, resim, harç veya benzeri mali yüküm tarifesi belirleme yetkisi değil ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri hizmetlerin karşılığı olarak ücret tarifesi belirleme yetkisi olduğu, belediyelere tekel olarak verilmemiş, kişilerin isteği üzerine sunulan hizmetler için bir tarifeye dayalı olarak istenilen ücretin vergi, resim, harç ve benzeri mali yüküm olarak nitelendirilmesinin mümkün olmadığı, ücret tarifesini düzenleme yetkisinin 5393 sayılı Kanun'un 18. maddesinin (f) bendine göre belediye meclislerine ait bulunduğu, 2464 sayılı Kanun'da harç ve harcamalara katılma payı dışında ilgililerin isteği üzerine ücret karşılığı olarak belediyeler tarafından yapılacak işlerin tek tek sayılmadığı, ücret karşılığı belediyelerce

yapılacak işlerin belirlenmesi noktasında belediye meclislerine Anayasa ve kanunların çizdiği sınırlar içinde kalmak kaydıyla geniş takdir yetkisi tanındığı vurgulanmıştır.

Dosyanın incelenmesinden, İstanbul İli, Çatalca İlçesi, … Mahallesi, … ada, … ve … parsellere ilişkin 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Plan değişikliği teklifi nedeniyle 2464 sayılı Kanun'un 97. maddesi kapsamında İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nın … tarih ve … sayılı kararı ile kabul edilen ücret tarifesi doğrultusunda, davacıdan 250.000,00-TLtutarında teknik inceleme ücreti tahsil edildiği, davacı tarafından İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nın … tarih ve … sayılı kararı ile kabul edilen 2018 yılı ücret tarifesinin 41. Planlama Müdürlüğü başlığı altında yer alan plan değişikliğine ilişkin teknik ücreti ile ödenen 250.000,00-TL tutarındaki plan değişikliği teknik inceleme ücretinin iadesi istemiyle yapılan düzeltme-şikayet başvurularının reddine dair … tarih ve … sayılı, … tarih ve … sayılı işlemlerin iptali ile ödenen tutarın yasal faiziyle iadesi istemiyle işbu davanın açıldığı ve iadesi istenilen tutarın 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 97. maddesine istinaden İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı kararı ile kabul edilen tarife uyarınca tahsil edilen plan değişikliği teknik inceleme ücretine ilişkin olduğunun sabit olduğu anlaşılmaktadır.

Bu durumda; daha önceki Dairemiz kararlarında, vergi mahkemelerinde açılan davalarda, ücretin vergi mahkemelerinin görev alanına girdiği kabul edilerek esasa ilişkin temyiz incelemesi yapılmak suretiyle kararlar verilmiş ise de, Dairemizin tüm üyelerinin katılımıyla yapılan 02/12/2021 tarihli toplantıda yukarıda yer alan açıklamaların bir arada değerlendirilmesi sonucunda bu konuda içtihat değişikliğine gidilmiş olup, özel görevli olan vergi mahkemelerinin sadece Kanun'da sayılan uyuşmazlık türlerini çözmekle görevli olduğu göz önüne alındığında, 2464 sayılı Kanun'un 97. maddesine dayanılarak davalı belediye meclis kararı ile belirlenen tarife uyarınca alnan ücretin, vergi mahkemelerinin görev alanına giren vergi, resim ve harç ile benzeri mali bir yükümlülük olmadığı, bu sebeple de genel görevli yargı merci olan idare mahkemesinin görev alanına girdiği sonucuna ulaşıldığından, davanın görev yönünden reddi gerekirken, uyuşmazlığın esası incelenerek verilen Bölge İdare Mahkemesi kararında isabet görülmemiştir.

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

Davacının temyiz isteminin kabulüne,

… Bölge İdare Mahkemesi ... Vergi Dava Dairesinin … tarih ve E:…, K:… sayılı kararının BOZULMASINA,

Yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın … Bölge İdare Mahkemesi ... Vergi Dava Dairesine gönderilmesine, 12/10/2023 tarihinde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Danıştay 4. D., E. 2024/200 K. 2024/392 T. 18.1.2024

T.C. Danıştay Başkanlığı - 4. Daire
Esas No.: 2024/200
Karar No.: 2024/392
Karar tarihi: 18.01.2024
Belgeyi Lexpera'da Görüntüle

T.C.

D A N I Ş T A Y

DÖRDÜNCÜ DAİRE

Esas No : 2024/200

Karar No : 2024/392

DAVACILAR :

1- …

2- …

3- …

…

8- …

9- …

VEKİLLERİ : Av. …

DAVALI : …Bakanlığı

DAVANIN KONUSU : Diyarbakır İli, Kulp İlçesi ve Batman İli, Sason İlçesi sınırları dahilinde … Enerji Üretim Limited Şirketi tarafından yapılması planlanan "Metin HES (Kayser Barajı) Malzeme Ocakları, Kırma Eleme Tesisi ve Beton Santrali" projesi ile ilgili olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğünce verilen …tarihli, …sayılı "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararının iptali istenilmektedir.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ : …

DÜŞÜNCESİ : Davanın görev yönünden reddi ile dosyanın görevli ve yetkili Diyarbakır İdare Mahkemesine gönderilmesi gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Dördüncü Dairesince, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dava dilekçesi 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 14. maddesi uyarınca incelendikten sonra gereği görüşüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE:

2575 sayılı Danıştay Kanunu'nun 24. maddesinde, "1. Danıştay ilk derece mahkemesi olarak; a) Cumhurbaşkanı kararlarına, b) Cumhurbaşkanınca çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnameleri dışındaki düzenleyici işlemlere, c) Bakanlıklar ile kamu kuruluşları veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarınca çıkarılan ve ülke çapında uygulanacak düzenleyici işlemlere, d) Danıştay İdari Dairesince veya İdari İşler Kurulunca verilen kararlar üzerine uygulanan eylem ve işlemlere, e) Birden çok idare veya vergi mahkemesinin yetki alanına giren işlere, f) Danıştay Yüksek Disiplin Kurulu kararları ile bu Kurulun görev alanı ile ilgili Danıştay Başkanlığı işlemlerine, karşı açılacak iptal ve tam yargı davaları ile tahkim yolu öngörülmeyen kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan idari davaları karara bağlar. 2. Danıştay, belediyeler ile il özel idarelerinin seçimle gelen organlarının organlık sıfatlarını kaybetmeleri hakkındaki istemleri inceler ve karara bağlar." hükmüne yer verilmiştir.

2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 5. maddesinde, idare mahkemelerinin, vergi mahkemelerinin görevine giren davalar ve ilk derecede Danıştayda çözümlenecek olanlar dışındaki dava ve işlerden kaynaklanan uyuşmazlıkları çözümleyeceği düzenlenmiştir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde, dava dilekçeleri üzerine yapılan ilk inceleme sonunda, idari yargının görevli olduğu konularda, görevli veya yetkili olmayan mahkemeye açılan davanın görev veya yetki yönünden reddedilerek, dava dosyasının görevli veya yetkili mahkemeye gönderilmesine karar verileceği düzenlenmiş; "İdari davalarda genel yetki" başlıklı 32. maddesinde, "(1) Göreve ilişkin hükümler saklı kalmak şartıyla bu Kanunda veya özel kanunlarda yetkili idare mahkemesinin gösterilmemiş olması halinde, yetkili idare mahkemesi, dava konusu olan idari işlemi veya idari sözleşmeyi yapan idari merciin bulunduğu yerdeki idare mahkemesidir. (2) Bu Kanunun uygulanmasında yetki kamu düzenindendir." hükmüne; "Taşınmaz Mallara İlişkin Davalarda Yetki" başlıklı 34. maddesinde, "İmar, kamulaştırma, yıkım, işgal, tahsis, ruhsat ve iskan gibi taşınmaz mallarla ilgili mevzuatın uygulanmasında veya bunlara bağlı her türlü haklara veya kamu mallarına ilişkin idari davalarda yetkili idare mahkeme taşınmaz malların bulunduğu yer idare mahkemesidir." hükmüne yer verilmiştir. Aynı Kanunun 43/1-a maddesinde ise, görevsizlik sebebiyle gönderilen dosyalarda Danıştayın, davayı görevi içinde görmezse dosyanın yetkili ve görevli mahkemeye gönderilmesine karar vereceği, aynı maddenin 3. fıkrasında ise bu kararların kesin olduğu hüküm altına alınmıştır.

Dosyanın incelenmesinden; Diyarbakır İli, Kulp İlçesi ve Batman İli, Sason İlçesi sınırları dahilinde …Enerji Üretim Limited Şirketi tarafından yapılması planlanan "Metin HES (Kayser Barajı) Malzeme Ocakları, Kırma Eleme Tesisi ve Beton Santrali" projesi ile ilgili olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğünce (2009/7 sayılı Genelge uyarınca) verilen …tarihli, …sayılı "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararının iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı; … İdare Mahkemesince dava konusu "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararının, Diyarbakır ve Batman illerini kapsadığı, dolayısıyla, 2575 sayılı Kanun'un 24. maddesi uyarınca, birden çok idare mahkemesinin yetki alanına giren davanın görüm ve çözümünde Danıştay'ın görevli olduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar verilerek, dosyanın Danıştay'a gönderildiği anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlık konusu olayda; dava konusu "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararının iptali istemiyle açılan bu davanın çözümünde görevli ve yetkili mahkemenin belirlenmesinde; projenin ana üniteleri olan hidroelektrik santrali, cebri boru ve derivasyon tünelinin yapılacağı yerin dikkate alınması gerekmekte olup, ÇED raporunun incelenmesinden; "Metin HES (Kayser Barajı) Malzeme Ocakları, Kırma Eleme Tesisi ve Beton Santrali" projesi kapsamında yapılması planlanan hidroelektrik santraline ait yukarıda belirtilen

ünitelerin Diyarbakır İl sınırları içerisinde kalması nedeniyle, uyuşmazlığın çözümünde ilk derece mahkemesi olarak Danıştay görevli olmayıp, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 34/1. maddesi uyarınca, … İdare Mahkemesi görevli ve yetkili bulunmaktadır.

KARAR SONUCU :

Açıklanan nedenlerle;

1. DAVANIN GÖREV YÖNÜNDEN REDDİNE,

2. 2577 sayılı Kanunun 15. maddesi'nin 1/a bendi uyarınca dava dosyasının görevli ve yetkili …İdare Mahkemesine gönderilmesine, 18/01/2024 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

—— • İKİNCİ DAİRE USUL KARARLARI • ——

T.C.
D A N I Ş T A Y
İKİNCİ DAİRE
Esas No : 2023/6187
Karar No : 2024/1475

Anahtar Kelimeler : -Duyuru,
-Görev,
-Düzenleyici İşlem

Özeti : Dava konusu edilen "Dış Misyon Koruma Personel Seçme Duyurusu" konulu, Jandarma Genel Komutanlığı Emri'nin, "Dış Temsilciliklerin Korunmasında Geçici Süreli Görevlendirilecek Jandarma Genel Komutanlığı Personeli Hakkında Yönetmelik" çerçevesinde yapılacak yazılı sınava yönelik duyuru niteliğinde olduğu, anılan Yönetmelikte yer alan hükümlerin tekrarı niteliğinde düzenlemelere yer verildiği anlaşıldığından, yeni bir kural getirmeyen ve bu içeriğiyle düzenleyici işlem niteliği taşımayan uyuşmazlığın, 2575 sayılı Kanun'un yukarıda belirtilen 24. maddesinde sayılan ve ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda görülecek davalar arasında yer almadığı hakkında.

DAVACI : …
DAVALI : İçişleri Bakanlığı
DAVANIN ÖZETİ : Kahramanmaraş İl Jandarma Komutanlığı emrinde görev yapan davacı tarafından; dış temsilciliklerin korunmasında görevlendirilecek jandarma personelini belirlemek üzere, "Dış Temsilciliklerin Korunmasında Geçici Süreli Görevlendirilecek Jandarma Genel Komutanlığı Personeli Hakkında Yönetmelik" hükümleri çerçevesinde, 30/09/2023 tarihinde yapılacak olan "Dış Misyon Koruma Personel Seçme Yazılı Sınavı"na yönelik 10/08/2023 günlü, E.83598346-902.03-20941022 sayılı Jandarma Genel Komutanlığı Emri'nin 4. maddesinin (a) ve (c) fıkralarının yürütmesinin durdurulması istenilmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay İkinci Dairesince, Ankara 16. İdare Mahkemesince verilen 07/09/2023 günlü, E:2023/1531, K:2023/1293 sayılı görev ret kararıyla Dairemize iletilen dosyada, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 14. maddesi uyarınca Tetkik Hakimi Murat Uçucu'nun açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra, gereği görüşüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE :

MADDİ OLAY :

Kahramanmaraş İl Jandarma Komutanlığı emrinde görev yapan davacı tarafından; dış temsilciliklerin korunmasında görevlendirilecek jandarma personelini belirlemek üzere, "Dış Temsilciliklerin Korunmasında Geçici Süreli Görevlendirilecek Jandarma Genel Komutanlığı Personeli Hakkında Yönetmelik" hükümleri çerçevesinde, 30/09/2023 tarihinde yapılacak olan "Dış Misyon Koruma Personel Seçme Yazılı Sınavı"na yönelik 10/08/2023 günlü, E.83598346-902.03-20941022 sayılı Jandarma Genel Komutanlığı Emri'nin 4. maddesinin (a) ve (c) fıkralarının yürütmesinin durdurulması istemiyle incelenmekte olan dava açılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT :

2575 sayılı Danıştay Kanunu'nun 4575 sayılı Kanun ile değişik 24. maddesinin 1. fıkrasında;

"Danıştay ilk derece mahkemesi olarak:

a) (Değişik: 2/7/2018 – KHK-703/184 md.) Cumhurbaşkanı kararlarına,

b) (Değişik:2/7/2018–KHK-703/184 md.) Cumhurbaşkanınca çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnameleri dışındaki düzenleyici işlemlere,

c) (Değişik:2/7/2012-6352/45 md.) Bakanlıklar ile kamu kuruluşları veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarınca çıkarılan ve ülke çapında uygulanacak düzenleyici işlemlere,

d) Danıştay İdari Dairesince veya İdari İşler Kurulunca verilen kararlar üzerine uygulanan eylem ve işlemlere,

e) Birden çok idare veya vergi mahkemesinin yetki alanına giren işlere,

f) Danıştay Yüksek Disiplin Kurulu kararları ile bu Kurulun görev alanı ile ilgili Danıştay Başkanlığı işlemlerine, Karşı açılacak iptal ve tam yargı davaları ile tahkim yolu öngörülmeyen kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan idari davaları karara bağlar.' hükmüne yer verilmiştir.

2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 1. maddesinde; bölge idare mahkemeleri, idare mahkemeleri ve vergi mahkemelerinin bu Kanunla verilen görevleri yerine getirmek üzere kurulmuş "genel görevli" mahkemeler olduğu kurala bağlandıktan sonra, aynı Kanun'un 5. maddesinde; idare mahkemelerinin, vergi mahkemelerinin görevine giren davalar ve ilk derecede Danıştayda çözümlenecek olanlar dışındaki davaları çözümleyeceği belirtilmiştir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 43/1-a maddesinde; "Görevsizlik sebebiyle gönderilen dosyalarda Danıştay, davayı görevi içinde görmezse, dosyanın görevli ve yetkili mahkemeye gönderilmesine karar verir." şeklinde düzenleme yer almaktadır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun, idari davalarda genel yetkiyi düzenleyen 32. maddesinin 1. fıkrasında, göreve ilişkin hükümler saklı kalmak şartıyla bu Kanun'da veya özel kanunlarda yetkili idare mahkemesinin gösterilmemiş olması halinde, yetkili idare mahkemesinin, dava konusu idari işlemi veya idari sözleşmeyi yapan idari merciin bulunduğu yerdeki idare mahkemesi olduğu hükme bağlanmış; aynı maddenin 2. fıkrasında ise, bu Kanun'un uygulanmasında yetkinin kamu düzeninden olduğu vurgulanmıştır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME :

Yukarıda yer verilen kurallardan, Danıştayın ilk derece mahkemesi olarak inceleyeceği uyuşmazlıkların sayma suretiyle belirlendiği ve bunlar dışındaki uyuşmazlıkların idare mahkemelerinin görevinde bulunduğu anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan, yine yukarıda yer verilen 2575 sayılı Kanun'un 24/1-c maddesi uyarınca bir idari davanın, ilk derece mahkemesi sıfatıyla Danıştayda görülebilmesinin ilk koşulu, idari davaya konu edilen idari işlemin düzenleyici nitelikte olmasıdır. İdare hukukunda, düzenleyici işlem, idarenin, aynı durumda olan idare edilenler için bağlayıcı, soyut hukuk kuralı koyan, yani normatif nitelikte olan tek yanlı tasarruflarına verilen addır.

Sözlük anlamı ile "düzenli hale koymak, düzen vermek, tanzim ve tertip etmek" olarak tanımlanan "düzenleme", kamu hukukunda "kural koyma" ile eş anlamlıdır. Kural ise, hukukta; sürekli, soyut, nesnel, genel durumları belirleyen ve gösteren norm olarak tanımlanmaktadır. Yasama organının yasama tasarrufları dışında idare, Anayasa ve yasal düzenlemelerden aldığı yetki ile kural koyma, düzenleme yapma yetkisine sahiptir.

Düzenleme yetkisini kullanarak yönetmelik, genelge gibi düzenleyici işlemleri yapan idarenin bir işleminin "düzenleyici" nitelik taşıdığının kabul edilebilmesi için, söz konusu işlemin sürekli, soyut, nesnel, genel durumları belirleyen ve gösteren hükümler içermesi, başka bir anlatımla, belirtilen nitelikte kurallar koymuş olması gerekir.

"Kural işlemler" (ya da diğer adıyla "genel düzenleyici işlemler"), yukarıda da değinildiği üzere, üst hukuk normuna uygun olarak hukuk düzenine yeni kural getiren ya da olan bir kuralı değiştiren veya kaldıran işlemlerdir.

Öte yandan, bazı idari işlemlerin, "genel" olmalarına karşın, düzenleyici işlem niteliğinde olmadıklarını da belirtmek gerekir. Bir işlemin kural (düzenleme) olup olmadığı, salt bunları yapanların niteliklerine göre değil, bu işlemlerin içerikleri ve doğurdukları hukuksal sonuçlar da göz önünde bulundurulmak suretiyle saptanmalıdır.

Davaya konu sınav duyurusu işleminin dayanağı olan ve 09/12/2017 günlü, 30265 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Dış Temsilciliklerin Korunmasında Geçici Süreli Görevlendirilecek Jandarma Genel Komutanlığı Personeli Hakkında Yönetmelik"in "Aranılacak şartlar" başlıklı 5. maddesinde, "(1) Dış temsilciliklerde görevlendirilecek koruma görevlilerinde, sınav için öngörülen müracaat tarihi itibariyle;

a) Jandarma Genel Komutanlığı kadrolarında jandarma branşında muvazzaf olarak çalışıyor olmak, statü farkı gözetmeksizin fiilen en az beş yıl görev yapmış olmak, en az (1) Sıralı Hizmet Bölgesi (SHB) görevini tamamlamış olmak,

b) Birimin en üst dereceli amiri tarafından muvafakat verilmiş olmak,

c) On sekiz yaşını tamamladıktan sonra yaptırılan yaş tashihlerinde, tashihten önceki yaş esas alınmak kaydıyla, sınavın yapıldığı yılın otuzbir aralık tarihi itibariyle otuzbeş yaşından gün almamış olmak..." hükümlerine yer verilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden; dava konusu edilen "Dış Misyon Koruma Personel Seçme Duyurusu" konulu, 10/08/2023 günlü, E.83598346-902.03-20941022 sayılı Jandarma Genel Komutanlığı Emri'nin, "Dış Temsilciliklerin Korunmasında Geçici Süreli Görevlendirilecek Jandarma Genel Komutanlığı Personeli Hakkında Yönetmelik" çerçevesinde yapılacak yazılı sınava yönelik duyuru niteliğinde olduğu, anılan Yönetmelikte yer alan hükümlerin tekrarı niteliğinde düzenlemelere yer verildiği anlaşıldığından, yeni bir kural getirmeyen ve bu içeriğiyle düzenleyici işlem niteliği taşımayan uyuşmazlığın, 2575 sayılı Kanun'un

yukarıda belirtilen 24. maddesinde sayılan ve ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda görülecek davalar arasında yer almadığı sonucuna varılmıştır.

Netice itibarıyla, düzenleyici işlem niteliğinde bulunmayan Jandarma Genel Komutanlığı Emri'nin 4. maddesinin (a) ve (c) fıkralarının yürütmesinin durdurulması istemiyle açılmış olan iş bu davanın görüm ve çözümü, 2576 sayılı Kanun'un 5. maddesi gereğince idare mahkemesine ait bulunmaktadır.

KARAR SONUCU :

Açıklanan nedenlerle;

1. **DAVANIN GÖREV YÖNÜNDEN REDDİNE,**

2. 2577 sayılı Kanun'un 15. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendi uyarınca, dava dosyasının, anılan Kanun'un 32/1. maddesine göre davayı çözümlemeye yetkili ve görevli olan Ankara 16. İdare Mahkemesine gönderilmesine, 06/03/2024 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi.

KARŞI OY

2575 sayılı Danıştay Kanunu'nun değişik 24. maddesinde; Danıştay'ın ilk derece mahkemesi olarak, Cumhurbaşkanı kararlarına, Cumhurbaşkanınca çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnameleri dışındaki düzenleyici işlemlere, Bakanlıklar ile kamu kuruluşları veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarınca çıkarılan ve ülke çapında uygulanacak düzenleyici işlemlere karşı açılacak iptal ve tam yargı davalarını karara bağlayacağı hükmüne yer verilmiştir.

Bakılan uyuşmazlıkta; dava konusu edilen "Dış Misyon Koruma Personel Seçme Yazılı Sınavı"na yönelik sınav duyurusunun, ülke çapında uygulanacak genel ve düzenleyici işlem niteliğinde bulunması nedeniyle, anılan sınav duyurusunun 4. maddesinde yer alan "a) Jandarma Genel Komutanlığı kadrolarında jandarma branşında muvazzaf olarak çalışıyor olmak, statü farkı gözetmeksizin fiilen en az beş yıl görev yapmış olmak, en az (1) Sıralı Hizmet Bölgesi (SHB) görevini tamamlamış olmak" ve "c) On sekiz yaşını tamamladıktan sonra yaptırılan yaş tashihlerinde, tashihten önceki yaş esas alınmak kaydıyla, sınavın yapıldığı yılın otuzbir aralık tarihi itibariyle otuzbeş yaşından gün almamış olmak" hükümlerinin iptali istemiyle açılan işbu davanın ilk derece mahkemesi olarak Danıştay'da görülmesi gerektiği oyuyla, aksi yöndeki çoğunluk kararına katılmıyoruz.